

Gebruik fentanylpatch (Matrix J-C / Durogesic) bij de hond en kat

Indicatie:

Honden en katten, die bij ontslag uit de kliniek nog sterke pijnstilling nodig hebben, en/of een contra-indicatie hebben voor het gebruik van NSAID's.

Kan gecombineerd worden met andere vormen van pijnstilling (NSAID, ketamine, etc), maar niet met ander opiaat, (partiele) opiaatantagonist (bv temgesic) of opiaatachtige (bv tramadol) (dit kan wel tijdens de periode dat de plasmaspiegel nog niet bereikt is, ter overbrugging).

Kenmerken:

- verkrijgbaar in een 12, 25, 50, en 100 mcg /uur patch
- dosering (H+K): **maximaal** 4 mcg/kg/uur
- tijd nodig tot bereiken van de effectieve plasmaspiegel:
 - kat: 6 à 8 uur
 - hond: minimaal 12 uur
- werkingsduur na aanbrengen van de pleister:
 - kat 110-120 uur
 - hond 72 uur
- na verwijderen van de patch, wordt resterende hoeveelheid fentanyl bij de hond snel afgebroken: na 2-4 uur geen duidelijk meetbare concentratie meer in het plasma.

Bij de kat echter een werkzame spiegel tot 12 uur na verwijderen van de patch

Een fentanylpatch valt onder de opiumwet en mag uitsluitend door de dierenarts zelf geplaatst worden.

Materialen:

- de fentanylpatches bevinden zich in de opiatenlade in apotheek,
- de bevestigingsmaterialen (ether, Hansaplast® pleisterspray en Fixomul® wondpleister (10 cm breedte) in blauw bakje in de glazen OK kast

Bevestiging:

De werkzaamheid van de patch is in grote mate afhankelijk van een zorgvuldige voorbehandeling van de huid en bevestiging van de patch!

1. de thoraxwand voorzichtig en voldoende ruim scheren en indien zichtbaar vuil wassen met alleen water. In dat geval goed laten drogen!
2. van de verpakking van de pleister een mal ruim ter grootte van de pleister knippen
3. de randen van het geschoren gebied, rondom de plek van de pleister ontvetten met een watje met ether en goed laten drogen (plek van de pleister afdekken met de mal uit stap 2)
4. dezelfde randen voorzichtig sprayen met Hansaplast® pleister spray en goed laten drogen (plek van de pleister idem afdekken)
5. patch in het midden opplakken en 1-2 minuten goed aandrukken.
6. van Fixomul® wondpleister (in de breedte 10 cm, blauwe bakjes OK) een afdekpleister knippen, datum en tijd erop noteren, en geheel hiermee afdekken
7. zorg dat de patiënt niet met de bek aan de patch kan komen!
Doe bij voorkeur een Medical Pet Shirt of anders een kraag om.

NB:

- Indien de dosering niet (ongeveer) met één van de maten pleisters overeenkomt, voor hogere dosering kiezen, en 'op het oog' naar verhouding een rand van de pleister afplakken met Leucoplast®; door de Leucoplast rondom, om het af te dekken randje, te plakken.
- Voor elke volgende patch een nieuw stukje huid scheren.

Nooit met blote handen de actieve zijde van de patch aanraken.
Handen wassen (met water, niet met zeep) na aanbrengen en verwijderen van de patch.
Na gebruik patch dubbelvouwen met de plakzijde naar binnen en in de (gele) SZA-container.

Oppassen!: Hyperthermie (koorts), warmtebronnen en huidirritatie kunnen de afgifte van fentanyl stimuleren. In principe dus geen warmtematjes en kruiken! In geval van hypothermie en warmtebron dus onvermijdelijk, patiënt met andere zijde naar de warmtebron laten liggen en regelmatig de pols controleren: bij hoge dosering fentanyl zal de pols dalen en moet de warmtebron alsnog uit/verwijderd worden. Verder voorzichtig scheren!

Als het dier naar huis gaat:

Bespreek met de eigenaar, mn als er kinderen in het gezin zijn, de gevaren van een overdosering na ingestie van fentanyl (trage e/o zwakke ademhaling, zie ook bijsluiter)

Geef het informatie formulier mee aan de eigenaar!

Bijwerkingen:

- Hond: belangrijkste bijwerking is een verminderde eetlust en braken, soms wordt een milde sedatie gezien. Verder zijn beschreven: bradycardie, verminderde ademhalingsfrequentie, locale huidirritatie en hypothermie
 - Kat: bijwerkingen bij de kat zijn minimaal. Zelden wordt hyperthermie gezien en in zeer hoge doseringen euforie en dysforie
- Naloxon is een antagonist van fentanyl. **Dit neemt echter alle pijnstilling weg.**

Literatuur:

Hofmeister EH, Egger CM. Transdermal fentanyl patches in small animals. J Am Anim Hosp Assoc 2004;40:468-478

Ogilvie G.K. CFA Health Committee, Use of fentanyl patches in the cat. Waltham Feline Medicine Symposium Proceedings, 1999, in association with the North American Veterinary Conference.

Pettifer G.R. Hosgood G. The effect of inhalant anesthetic and body temperature on peri-anesthetic serum concentrations of transdermally administered fentanyl in dogs. Vet. Anest.&analgesia, 2004,31,109-120.

Riviere J.E., Papich M.G. Potential and problems of developing transdermal patches for veterinary applications. Advanced Drug Delivery Reviews 50, 2001, 175-203.

Robinson T.M. et al. A comparison of transdermal fentanyl versus epidural morphine for analgesia in dogs undergoing major orthopaedic surgery. J Am Anim Hosp Assoc 1999;35:95-100.

Schultheiss P.J. et al. Evaluation of a transdermal fentanyl system in the dog. Am Assoc for Lab Anim Science; 1995;volume 34.5:75-81.

Scherk-Nixon M. A study of the use of a transdermal fentanyl patch in cats. J Am Anim Hosp Assoc 1996;32:19-24.

Egger C.M. et al. Comparison of plasma fentanyl concentrations by using three transdermal fentanyl patch sizes in dogs. Veterinary Surgery 1998;27:159-166.